

Gert Petersen (SF):

Det forekommer mig umuligt at gå ind i denne debat, uden at man også beskæftiger sig med de truende udsigter til, at en ødelæggende krig kan bryde ud i løbet af ganske få dage, ganske vist ikke en verdenskrig, men en krig, der i store områder vil medføre forfærdelige menneskelige ødelæggelser og få økonomiske, økologiske og politiske følger i hele verden af katastrofalt omfang. Jeg skal senere komme tilbage til det spørgsmål.

Men naturligtvis må vi her primært beskæftige os med situationen, som den ser ud efter valget. Vi oplevede den laveste valgdeltagelse i mange år, og det forstår man så godt. Det var det tredje folketingsvalg på tre og et halvt år – det siger noget om regeringens ustabilitet. Valget blev udskrevet efter meldinger herindefra om, at regeringen kun manglede 2 pct., som man sagde, i at have flertal for sine forslag, så man manglede kun 2 pct. i at blive enige. Når man udskriver valg på det grundlag, så får vælgerne et indtryk af en utrolig letfærdighed i omgangen med det privilegium, statsministeren har til at udskrive valg.

Det er uforståeligt for befolkningen, og det sættes så i relief af, at begrundelsen for at udskrive valg allerede den 12. december 1990 var, at det hele hastede, man skulle jo kunne nå at trykke de nye skattekort inden den 1. januar, hvis forslaget om skattelettelse blev godkendt af vælgerne. Det var i forvejen helt umuligt og aldeles utroværdigt. Og nu kan vi så konstatere, at Folketinget er mere forsinket end nogen sinde. Ikke engang en finanslov har vi – hvad vil regeringen for resten gøre, hvis dens forslag til finanslov bliver forkastet, vil den så udskrive valg?

Hvis den politiske adfærd efter valget fortsætter, som den er begyndt, ja, så bliver valgdeltagelsen måske endnu ringere næste gang. De 2 pct.s forskel, der var før valget, eksisterer ikke længere, nu er der en kolossal forskel. Det skyldes primært, at Socialdemokratiet erkender, at de var for letsindige under forhandlingerne før valget og altså også under valgkampen, og det kan være sandt nok, men det burde de have fortalt vælgerne, mens tid var, i stedet for at give løfter om skattelettelse, som de så ikke vil indfri. Vi synes i SF, at det var forkerte løfter, man gav, men det er ikke det, det drejer sig om lige her og nu.

Endnu værre er dog statsministerens adfærd. Valgresultatet var en sådan styrkelse af oppositionen, at allerede det burde have fået statsministeren til at gå af og åbne op for regeringsforhandlinger. Oven i det hele fik så valget det ene regeringsparti til at forlade regeringen – i gamle dage ville man have sagt, at regeringen var sprængt – og det havde været en ekstra begrundelse for forhandlinger om den nye regering. Hvad gør statsministeren? Han fortsætter, som om intet var hændt med en beskåret regering.

Jeg vil ikke anklage statsministeren for at handle i strid med grundloven, men han går til den yderste kant med at udnytte princippet om negativ parlamentarisme. Det princip indebærer, at han ikke skal bygge på et flertal, men at han ikke må have et flertal imod sig, når det drejer sig om finansloven og når det drejer sig om tillidsafstemninger. Om så samtlige øvrige regeringsforslag bliver forkastet, behøver statsministeren ikke at gå af, men han har naturligvis hele tiden muligheden for at udskrive valg. I almindelighed fungerer dette princip om negativ parlamentarisme. Det giver smidighed, som har muliggjort mindretalsregeringer i snart atten år, men her er det forvandlet til en karikatur. Statsministeren må imødesee alternative flertal mod regeringen på en stribe områder, og det vil sige, at regeringens forslag enten stemmes ned, eller at de undervejs forvandles til ukendelighed i forhold til, hvad regeringen havde ønsket.

Jamen hvorfor så klæbe til taburetterne? Hvorfor være forretningsministerium for alternative flertal? Af to grunde: Ved at kontrollere administrationen kan regeringen alligevel præge de beslutninger, der tages mod dens egen vilje. Og statsministeren kan – det er den anden grund – hele tiden afvente en taktisk situation, der giver ham chancer – tror han da – og så udskrive valg med risiko for, at han forregner sig, som det så ofte er sket.

Men jeg tror da også, at den første grund er den vigtigste. Folketinget vedtager f.eks. en flygtningelov, og den administreres så af justitsministeren, som det passer justitsministeren, i strid med Folketingets vedtagelse, i strid med loven. Jeg håber og tror faktisk, at en så grov forvridding af loven er usædvanlig, men hvis det ikke havde været for en meget vågen ombudsmand, så var regeringen da sluppet godt fra, hvad der i virkeligheden var en skan-